

Improving Neighborhood Security and its Impact on Sustainable Security with the CPTED Approach and Prolong Method Case Example: Waliasr Settlement, Bostanabad City

Masoud Haghlesan^a , Saeid Arbabi Bostanabad^b

^a. Assistant Professor, Department of Architecture and Urban Planning, Ilkhchi Branch, Islamic Azad University, Ilkhchi, Iran

^b. Department of Urban Planning, Islamic Azad University, Aras International Branch, Tabriz, Iran

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Prolong Method, CPTED Approach, Neighborhoods of Bostanabad City, Social Harms

Received:

10 November 2023

Received in revised form:

28 January 2024

Accepted:

29 January 2024

pp.17-32

Introduction

Accelerated growth and development and unbalanced distribution in the new era is one of the main factors of social damage (Rahmani et al, 2010). Security in cities is the background of a healthy society and a platform for the development of human societies. The need to address the issue of urban security becomes important since the interdependence between security and development is inevitable. Security is the basis for economic, social and environmental development. To solve damages and obstacles, it seems necessary to have a continuous and stable security model (Nasiri, 2005). The new approaches of environmental design emphasize the fact that according to the physical structure of urban spaces and the formulation and application of special rules in them, the commission of urban crimes can be prevented to a large extent (Wilson & Knelling, 1989). The CPTED approach of crime prevention using environmental design can be considered as a targeted approach towards the efficient and intelligent design of environmental components with the optimal use of the artificial environment in reducing crimes, which is effective in increasing social capital, improving the quality of life and increasing the satisfaction level of citizens and in The result of improving the social welfare of the society has a significant effect (Gronland, 2000). To have stable security in the neighborhoods, especially the neighborhoods of Bostanabad city, is to pay attention to the surveillance infrastructure. For this purpose, this question is raised in this research, what are the effective components and factors of sustainable urban security in the neighborhoods of Bostanabad city, especially Waliasr town?

Corresponding author (Email: ma.haghlesan@iau.ac.ir)

Copyright © 2022 The Authors. Published by Passive Defense Association of Iran. This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Methodology

This research is an applied research according to the objectives and the investigated components. The statistical population studied in this research is the residents of the neighborhoods of the city. The statistical sample was calculated based on Cochran's formula of 354 people. Library (documents) and field methods were used to collect information in this research. A tool for collecting information from books, authoritative magazines, monthly magazines, theses, research projects and other documents and documents, as well as a questionnaire tool, and for supplementing data from official statistics, and for determining the value of each of the indicators using the Prolong method, in order to analyze the effectiveness of the indicators. The CPTED approach is used for security in this city.

Results and discussion

Prolong method was used for data analysis. The results of the evaluation of the value and indices of access, supervision, territorialism and support and facilities with the opted approach show that the valuable access index and monitoring criterion for Valiasr settlement is 0.28 and also the territoriality criterion for this settlement is 0.625 as well as the support criterion and Amenities with a score of 0.5, which is the lowest score according to the monitoring criteria with indicators of the level of protective measures, neighborhood guards, use of cameras in neighborhoods, and police patrols, which can be the source of social damage and abnormality in Valiasr neighborhood.

Conclusion

Providing security as one of the most basic human needs has always been considered in all societies. The sense of security plays a fundamental role in the satisfaction of citizens and the desirability of life in the form of sustainable human development. One of the problems of large cities, especially in developing countries, is the high level of crime and disorder and the resulting decrease in social security, because with the expansion of the physical population and the expansion of the functional area of the cities, the amount of crime has also increased significantly. According to the research, what are the effective components and factors of sustainable urban security in the neighborhoods of Bostanabad city, especially Valiasr? He answered that the main category in this settlement is surveillance, and by installing surveillance cameras and also raising the level of protection measures and expanding police patrols in this neighborhood, relative and stable security can be achieved.

ارتقاء امنیت محله و تأثیر آن بر امنیت پایدار با رویکرد CPTED و روش پراگونگ نمونه موردی: شهرک ولیعصر شهر بستان آباد

مسعود حق لسان* - استادیار گروه معماری و شهرسازی، واحد ایلمچی، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلمچی، ایران
سعید اربابی بستان آباد - گروه شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بین الملل ارس، تبریز، ایران

واژگان کلیدی	چکیده
روش پراگونگ، رویکرد CPTED، محلات شهر بستان آباد، آسیب‌های اجتماعی	از مشخصه‌های اصلی توسعه شهری کشور در دهه‌های اخیر، گسترش شهرنشینی و رابطه آن با آسیب‌های اجتماعی و اقتصادی است. هدف از این پژوهش بررسی آسیب‌های اجتماعی در محلات در شهر بستان آباد با رویکرد CPTED است. جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق ساکنان شهرک ولیعصر شهر بستان آباد است. نمونه آماری بر اساس فرمول کوکران ۳۵۴ نفر محاسبه گردید. در خصوص روایی نیز بررسی بر اساس نظرات کارشناسان و متخصصین پرسشنامه از قابلیت خوبی برخوردار است. جهت تجزیه و تحلیل داده از روش پراگونگ استفاده شده است. نتایج حاصل از ارزیابی صورت گرفته از ارزش و شاخص‌های دسترسی، نظارت، قلمروگرایی و همچنین پشتیبانی و امکانات با رویکرد CPTED نشان می‌دهد که شاخص دسترسی بالارزش و معیار نظارت برای شهرک ولیعصر بالارزش ۰/۲۸ و همچنین معیار قلمروگرایی برای این شهرک ۰/۶۲۵ و همچنین معیار پشتیبانی و امکانات رفاهی با امتیاز ۰/۵ می‌باشد که کمترین امتیاز به معیار نظارت با شاخص‌های سطح تمهیدات حفاظتی، نگهبان محله، استفاده از دوربین‌ها در محلات و همچنین گشت‌های پلیس است که می‌تواند منشأ شکل‌گیری آسیب‌های اجتماعی و ناهنجاری در محله شهرک ولیعصر باشد. و همچنین افزایش نظارت نیروهای انتظامی و امنیتی با فعال‌سازی نیروهای مردمی و افزایش تعداد دوربین‌های مدار بسته در مکان‌های حساس و در صورت نیاز در محلات مختلف می‌تواند کمک شایانی در به حداقل رساندن آسیب‌های اجتماعی و وقوع جرم گردد.

۱- مقدمه

با هر اتفاقی ترس و دلهره در آنان دوچندان می‌شود و در نتیجه احساس ناامنی می‌کنند (Fileisher & Heinemann, 1996: 36). شهرهای امروز با تمام امکانات جدید، همانند گذشته قادر به تأمین آرامش و امنیت شهروندان نیستند. آنها به دلیل تمرکز بالای جمعیت و فعالیت‌های خارج از مقیاس انسانی و فراوانی ماشین، به تدریج از شاخص‌های آرامش و امنیت فضای شهری فاصله گرفته‌اند. ایمنی در فضاهای شهری امن، تأمین و شهروندان در آن، امنیت خاطر و عاری از در خطر بودن را احساس می‌کنند. اساس شهر ایمن، متمرکز بر به حداقل رساندن میزان خطرات است (پورجعفر و همکاران، ۱۳۸۷، ۱۳). در عصر معاصر نظریه پردازان و مسئولان فضاهای شهری اولویت خود را پرداختن به امنیت شهروندان و روش‌های ارتقاء آن می‌دانند. علاوه بر تأثیرات اجتماعی و فرهنگی در پرداختن به برنامه‌ریزی و طراحی محیط‌های ایمن در فضاهای شهری، مسائل دیگری نیز برای نظریه پردازان شهری پر اهمیت گشته‌اند، از جمله: الگوهای رفتاری شهروندان، بهبود کیفی محیط‌های مسکونی، نقش مؤثر ساختار و کالبد فضاهای شهر بر کاهش جرائم شهری و وقوع جرم (Wilson & Knelling, 1989: 49; Fileisher & Heinemann, 1996: 36).

با طراحی محیطی برای پیشگیری از جرائم به وسیله رویکرد CPTED می‌توان مؤلفه‌های محیطی کارآمد و هوشمندانه طراحی کرد که تأثیر بسزایی در افزایش سرمایه اجتماعی، بهبود کیفیت زندگی، افزایش میزان رضایتمندی شهروندی و بهبود رفاه اجتماعی جامعه داشته باشد (Gronland, 2000: 112). در دهه‌های اخیر به دلیل بحران‌های ناشی از وقوع جرائم گسترده در فضاهای عمومی و نیمه‌عمومی شهری توجه خاصی به این رویکرد شده است که با وجود هزینه‌های مالی، نتایج مورد قبولی از آن نشده است (Cozens, et al., 2001: 139). داشتن امنیت پایدار در محلات، مخصوصاً محلات شهر بستان آباد، توجه به

رشد و توسعه شتابان و توزیع نامتعادل در دوره جدید، یکی از عوامل اصلی بروز آسیب‌های اجتماعی به شمار می‌رود (راهنمایی و همکاران، ۱۳۸۹، ۱۵۷). امنیت در شهرها پیش‌زمینه یک اجتماع سالم و بستر ساز توسعه جوامع انسانی است. سعادت یک اجتماع در گرو حفظ و بقاء امنیت و احساس ناشی از آن است. ضرورت پرداختن به موضوع امنیت شهری از آنجایی مهم می‌شود که وابستگی متقابل میان امنیت و توسعه اجتناب‌ناپذیر است. امنیت، زمینه‌ساز و بستر توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی است. امنیت پایدار نقشی اساسی در ثبات حاکمیت و دوام مردم و توسعه و پیشرفت ملت‌ها دارد. امنیت پایدار مفهومی چندوجهی است که پیدایش و استقرار آن ممکن است به‌خصوص در جوامع چند قومی مانند ایران، پیچیده نماید و غالباً با آسیب‌ها و موانع مختلفی روبرو شود. برای حل آسیب‌ها و موانع، داشتن مدل امنیت متداوم و پایدار، ضروری به نظر می‌رسد. پایداری، مفهوم تازه‌ای است که به‌ویژه در روند تحولات جهانی در سه دهه گذشته و بر اثر بیم‌ها و امیدهای نو، شکل گرفته و گسترش یافته و با استقبال روبرو شده است. این مفهوم با وجود پیشینه کوتاه خود به سبب ظرفیت‌های گردآمده آن در پهنه‌های گوناگون، به‌ویژه در موضوع توسعه در سطح جهان و در محافل گوناگون، بسیار مورد توجه قرار گرفته است. پایداری و مفاهیم ترکیبی آن مانند امنیت پایدار، ناظر بر درک جامعی است که بر پایه آن به همه عوامل مؤثر سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، امنیتی و... در کنار یکدیگر و در تعامل با هم توجه می‌شود (نصیری، ۱۳۸۴). در جوامع امروزی فضاهای نامطلوب شهری مشکلات بسیاری را برای امنیت شهروندان ایجاد کرده و در رشد آسیب‌های اجتماعی مؤثر بوده‌اند (Napier et al., 1998: 46). با گسترش این آسیب‌ها امنیت رنگ می‌بازد و جرائم بالا می‌رود و مردم در کنش‌های اجتماعی محتاطانه عمل کرده و

نامنظمی دارند و ساکنان آنها از وجود گوشه‌های جرم خیز و پنهان و معابر باریک و بدون دید به اطراف اعلام ترس بیشتری داشته‌اند. *Kourtiti et al.* (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی عوامل تأثیرگذار در امنیت شهرها و کشورهای مختلف پرداخته‌اند و به این نتیجه رسیده‌اند که وجود و فعالیت‌های چندگانه و اختلاط کاربری‌ها در فضاهای عمومی و شبانه از عوامل تأثیرگذار امنیت در فضاهای شهری است. *Azevedo et al.* (۲۰۲۱) در مقاله «احساس امنیت در فضاهای شهری» به این نتیجه رسیدند که شهروندان در مرکز بافت تاریخی شهر پورتو رضایت چندانی از امنیت شهری ندارند. بیشتر شهروندان دزدی و قاچاق مواد مخدر را به‌عنوان رایج‌ترین جنایات در بافت تاریخی این شهر معرفی کردند. *Bevilacqua et al.* (۲۰۱۵) در پژوهشی به چگونگی ارتباط امنیت و پویایی شهری می‌پردازند و معتقدند باید رویکردی یکپارچه در زمینه حل و فصل جرائم صورت گیرد و این رویکرد سبب بهبود فضاهای شهری، افزایش کیفیت محیطی به‌عنوان عامل اصلی در ایجاد احساس امنیت مکان، افزایش تقویت اقتصاد محلی به‌عنوان عامل مؤثر در بهبود احساس امنیت شهروندان خواهد بود. همچنین عدم توجه به پوسیدگی محیط شهری را معضل اصلی و مهم در ایجاد احساس عدم امنیت ساکنان می‌دانند.

۲- مبانی نظری

۲-۱- امنیت

ریشه آن از کلمه عربی «امن» به مفهوم راحت، آسوده و بی‌ترس بودن که اشاره به آرامش درون، احساس رضایت و آسایش محیط دارد. آرامش خاطر با آنچه امن تصور می‌شود، حس بیم و ترس را به انسان القاء کند. مفاهیم آرامش، آسایش و ایمنی (عمید، ۱۳۷۵). مفهوم امنیت، در امان بودن، آرامش و آسودگی، حفاظت در مقابل خطر و امنیت عینی و مادی است (صادقی و همکاران، ۱۳۹۰، ۳).

زیرساخت‌های نظارت است. بدین‌منظور این پرسش در این پژوهش مطرح می‌گردد که مؤلفه‌ها و عوامل مؤثر امنیت شهری پایدار در محلات شهر بستان‌آباد مخصوصاً شهرک ولیعصر چیست؟

اسکندری ثانی و سفالگر (۱۴۰۱) در مقاله «شناسایی مؤلفه‌های کار در بهبود احساس امنیت در فضاهای شهری نمونه موردی خیابان معلم و پاسداران شهر بیرجند» به این نتیجه رسیده‌اند که شدت تأثیر شاخص‌های دسترسی به حمل‌ونقل عمومی، رحیات شبانه و اختلاط کاربری‌ها از نظر کاربران فضا در احساس امنیت بیشتر از سایر موارد است. قشلاق‌پور و باباخانی (۱۴۰۰) در مقاله «تحلیل عوامل پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی در مسکن مهر شهرستان نظرآباد» به این نتیجه رسیده‌اند به‌کارگیری راهکارهای طراحی برای ایجاد تنوع و تمایز میان ساختمان‌های شهری از جمله اقدامات پیشنهادی با اولویت بالا جهت ارتقاء امنیت در این شهرک می‌باشد. سجودی و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله «بررسی میزان امنیت محیطی با تأکید بر رویکرد مطالعه موردی محله فرهنگ رشت» به این نتیجه رسیده‌اند که قوانینی که می‌توانند امنیت برای شهروندان تأمین کنند، اولین اولویت برای محله مورد مطالعه می‌باشد. فتوکیان و واعظی (۱۴۰۰) در مقاله «تحلیل فضاهای گردشگری شهرستان رامسر از منظر امنیت با استفاده از تکنیک چیدمان فضا (مطالعه موردی: باغ ۳۳ هکتاری شهرستان رامسر)» به این نتیجه رسیده‌اند که چه بخش‌هایی از محیط گردشگری شهرستان رامسر دارای امنیت بیشتر یا کمتری است. *Chu et al.* (۲۰۲۲) در پژوهشی که با هدف بررسی میزان روشنایی محیطی و نحوه طراحی معابر درون‌محله‌ای بر میزان امنیت ادراک شده ساکنان و فعالیت آنها در هنگامه تاریکی انجام شده است، نشان داده‌اند که فضاهایی بیشتر به‌منزله فضاهای جرم‌خیز مطرح‌اند که علاوه بر نداشتن نور و روشنایی کافی هندسه

۲-۱-۱- امنیت شهری

امنیت بر اساس تئوری نیازها در هرم مازلو به عنوان یکی از نیازهای ضروری و پایه برای تعالی انسان معرفی شده است. امنیت به عنوان یکی از مهم ترین مؤلفه های که به فضاهای عمومی شهری کیفیت می بخشد. نداشتن امنیت در کنار وجود همه مؤلفه های کیفیت بخش در یک فضای عمومی شهری، بیانگر عدم موفقیت آن فضا است. فضاهایی مانند بازارها، خیابان ها و پارک ها از میان انواع فضاهای عمومی شهری به سبب ماهیت و موقعیت ویژه ای که دارند، انتظار می رود کیفیت بهتری را به لحاظ امنیتی ارائه دهند. ترس از وقوع جرم در جامعه به عنوان مشکلی بزرگتر از خود جرم تلقی می شود، زیرا مردم از حضور در فضاهایی که احساس در خطر بودن و آسیب دیدن می کنند، دوری کرده و این محیطها به تدریج تبدیل به مکان های ناامن می شوند. ایجاد محیطی که مردم در آن بدون واکنش پدیده روی می کنند، تعداد ناظرین را افزایش می دهند و همین امر باعث افزایش کیفیت محیط می شود (یاران و همکاران، ۱۳۹۸، ۲۵).

۲-۱-۲- نیاز انسان به امنیت

امنیت از دیرباز مهم ترین دغدغه انسان ها بوده است. از زمان انسان های اولیه امنیت به عنوان اساسی ترین رکن زندگی پس از آب و غذا مطرح بوده است. آبراهام مازلو-روانشناس انسان گرا- ضمن اولویت بندی نیازهای اساسی بشر به ترتیب اهمیت بلافاصله پس از نیازهای فیزیولوژیک (هوا، غذا، مسکن و پوشاک) نیاز به امنیت را در ردیف بعدی قرار داده و سایر نیازهای انسانی را علی رغم ضرورت غیرقابل انکار آنها در اولویت های بعدی تلقی می کند زیرا اعتقاد بر این است که در غیاب امنیت و آرامش خاطر چنین نیازهای انسانی، مفهوم و معنی پیدا نمی کند. مازلو معتقد است نیاز به امنیت

از دوره شیرخوارگی شروع می شود و در سرتاسر حیات آدمی نقش اساسی دارد و بر رفتارهایش تأثیر می گذارد. در سال های اولیه، کودک نیاز به امنیت عاطفی دارد و سپس سایر نیازها را مثل نیاز به امنیت جانی، امنیت اخلاقی، امنیت مالی و... را کسب می نماید؛ بنابراین اگر به این نیاز در سطوح مختلف بنا به عللی پاسخ مثبت دریافت نکند، فرد را دچار تنش و اضطراب می نماید. وی بیان می کند که یکی از نشانه های نیاز به امنیت در کودک آن نوع فعالیت های عادی و یکنواختی است که آرامش او را بر هم نزنند (نیازی و همکاران، ۱۳۹۰). رفتارهایی که برای کودک تهدید به شمار می آید باعث می شود که کودک دنیا را غیرقابل اعتماد و ناامن و غیرقابل پیش بینی محسوب کند. مازلو معتقد است که گستره نیاز به امنیت در بزرگسالان وسیع تر از آن چیزی است که تصور می رود؛ برای مثال گرایش مردم به داشتن دین که جهان و مردم آن را به شکل کلیتی معنی دار، منسجم و رضایت بخش می دانند تا حدودی به انگیزه امنیت طلبی مربوط می شود. هر زمان که جامعه با هرج و مرج، آشفتگی، ظلم و بی قانونی روبرو شود، مسئله نیاز به امنیت حتی در افراد بزرگسال به صورت یک نیاز اصلی و برجسته درمی آید که برای رفع آن باید حرکت های اصلاحی را در سطح جامعه گسترش داد (رزمی و انصاری، ۱۳۹۷).

۲-۲- فضای شهر

فضای شهر، مکان اسکان گروهی انسان ها و محل فعالیت های آنهاست. شهر فقط ساختمان نیست بلکه مکان انسان ها، گروه ها، سازمان های اجتماعی، طبقات خانواده ها و... است. سه جنبه اساسی مفهوم شهر: (۱) گروه ها و طبقاتی که در شهر زندگی می کنند؛ (۲) سابقه و قدمت شهر؛ (۳) شیوه سکونت (ریانی، ۱۳۸۵، ۱). فضای شهری، عامل ضروری و اساسی زندگی سالم شهری است (پارسی، ۱۳۷۹، ۲). شهر، مکان تعاملات و ارتباطات اجتماعی شهروندان در

برای ابقاء و ارتقاء رفاه و سلامت مردم و یکی از ابعاد اصلی در بحث شهروندی است. امنیت یکی از نیازهای ضروری و بنیادی برای تعالی انسان تلقی می‌شود. امنیت از شاخص‌های کیفیت زندگی در شهرها محسوب می‌شود. فقدان امنیت در فضاهای مسکونی شهری می‌تواند آسیب‌های اجتماعی جدی را ایجاد نماید. فضاهای شهری معاصر از عوامل وقوع ناهنجاری‌های شهری است. بنابراین عدم ناامنی در شهر، بررسی جنبه‌های کیفی و کمی امنیت از لحاظ کالبدی و اجتماعی در فضاهای شهری ضرورت می‌یابد (آذر و محمدی بیرنگ، ۱۳۹۸، ۳۰). امنیت در شهر به مفهوم رهایی از ترس، خطر و احساس دوری از هرگونه تهدید، یکی از نیازهای اصلی و اساسی انسان‌ها از آغاز زندگی بوده است. امنیت پیوند عمیقی با ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه دارد (سالاری پور و همکاران، ۱۳۹۶). وجود امنیت همواره مورد توجه برنامه‌ریزان و طراحان شهری بوده است. عوامل مختلفی بر احساس امنیت شهروندان تأثیرگذارند، از جمله می‌توان به عوامل فردی، سن و جنسیت اشاره کرد. از میان عوامل کالبدی می‌توان به فضاهای بدون دفاع، مقیاس فضا و نفوذپذیری فضا اشاره کرد (رضویان و آقای، ۱۳۹۳، ۴۵)؛ بنابراین امنیت شهری از مهم‌ترین نیازهای بشری و دارای مراتب و ابعاد قابل تأمینی است که هر یک بر حسب نوع، موضوع و محتوای معرفت‌شناختی وابسته به آن می‌تواند ابعاد گوناگونی به خود بگیرد. امنیت به واسطه ساخت و نوع رویکرد به حوزه اجتماع، انواع گوناگونی دارد ولی در هر صورت با آرامش و آسایش افراد و نداشتن بیم و هراس از تهدیدهای موجود و احتمالی در جامعه ارتباط پیدا می‌کند. سطح امنیت در ابعاد مختلف آن پدیده‌ای خارج از مرزهای ملی یا جوامع نیست بلکه عمده‌تاً عوامل تولید امنیت را باید در درون جوامع و در سازوکار نظام‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جستجو کرد.

فضاهای مختلف برای گروه‌های اجتماعی و بستر مطالعه پدیده‌ها (محل آزمون جامعه‌شناسی) است (ریانی، ۱۳۸۵، ۶). فضای اجتماعی شهر، مجموع کارهایی که فضای شهر را از جنبه‌های فکری، انسانی، رفتارها، کنش‌ها و ارتباطات و طریقه نمایش آنها در زندگی شهری است (Modiri, 2006: 1). فضای شهری، محل نمای و اجرای فعالیت‌های عمومی زندگی شهری است. خیابان‌ها، میدان‌ها و پارک‌های شهر به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند. فضاهای پویای شهری اجزای اصلی و حیاتی یک شهر را تشکیل می‌دهند و کانال‌های متحرک کاربری‌های ارتباطی و فضاهای عمومی را در شهر فراهم می‌نمایند (بحرینی، ۱۳۷۷).

۲-۳- فضای شهری امن

فضای شهری امن در مقابل فضای شهری ناامن قرار می‌گیرد. پدیده ناامنی شامل جنبه‌های عینی (مظاهر ناامنی: سرعت، قتل، خشونت و...) و ذهنی (داوری امنیت منطقه و فضا) است. فقر مقدمه پدیده‌های آسیب‌شناختی: ناامنی، خشونت شهری و... است (صالحی، ۱۳۸۷).

۲-۴- امنیت شهری در فضاهای عمومی شهری

امنیت یکی از اساسی‌ترین نیازهای بشری جهت رشد و توسعه است (Razaniak & Winiarczyk-Razaniak, 2014). امنیت در ساختار کالبدی شهری یا جلوگیری از جرائم شهری از طریق طراحی شهری نیز جدیدترین رویکرد به مقوله امنیت در ساختار شهر به حساب می‌آید که می‌بایست همراه با دیگر مؤلفه‌ها در شهر مورد ارزیابی و پژوهش قرار گیرد. فقدان احساس امنیت متمرکز و عدم گسترش کمی و کیفی آن می‌تواند چالشگاه توسعه پایدار، ثبات سیاسی و اقتصادی، همبستگی اجتماعی و سلامت ساختار شهر در ابعاد انسان‌شناختی در مقوله‌های اجتماعی، اقتصادی و... به شمار آید. امنیت به‌عنوان یک حق بنیادین و پیش‌نیازی

۲-۵- نامنی

نامنی پدیده‌ای احساسی و ادراکی است و بیشتر به احساس روانی شهروندان که با عوامل تهدیدکننده مانند جرم، ارتباط دارد. ممکن است احساس نامنی فرد با واقعیت خارجی که همان عوامل تهدیدکننده است، تطابق نداشته باشد یا به‌عکس با آن همخوانی داشته باشد؛ بنابراین احساس نامنی، نوعی نگرش فرد به محیط بیرون یا از جنبه عوامل تهدیدکننده است (نایب‌پور و همکاران، ۱۳۹۳).

۲-۶- جرم

جرم، پدیده طبیعی اجتماعی و ناشی از فرهنگ و تمدن هر اجتماع است و تا باقی ماندن اجتماع و نظام آن، جرم نیز به‌طور دائمی ادامه دارد. هر کاری که وجدان عمومی را جریحه‌دار نماید، جرم به‌حساب می‌آید (دورکیم، ۱۳۷۷، ۴۶). هر جامعه و گروه‌های انسانی دارای هنجارهای مختص به خود هستند که به مرور زمان و با یک تداوم خاص به وجود آمده و تبدیل به قوانینی می‌شوند که سرپیچی از آنها، جرم محسوب گشته و مستوجب مجازات می‌شود (Kasan, 2006: 16).

۲-۶-۱- ارتباط بین شهر و جرم

ویژگی‌های فضایی محیطی شهر، پرورش‌دهنده انواع جرائم است و این ارتباط بین شهر و جرم را می‌رساند. پس جنبه‌های عینی و کالبدی زندگی شهری، روابط شهروندان با شهر را محدود می‌کند. اساس و پایه محدودیت تعاملات و ارتباطات با شهر، نتیجه نگرانی و ترس شهروندان از تعرض اعمال و رفتارهای مجرمانه است پس آنان تعاملات خود را با شهر محدود می‌کنند تا آسیب‌ها و ضررهای ناشی از تعرضات را کاهش دهند (Alikhah & najibi, 2015: 111).

۲-۶-۲- مکان و جرم

از گذشته شناسایی عوامل محیطی و مکانی رخ دادن جرائم

و تلاش برای حذف یا کاستن تأثیرات آنها، مهم‌ترین راهکار جهت افزایش ایمنی و پیشگیری از وقوع ناهنجاری‌هاست. فرد به هر روشی که مسبب ناهنجاری‌های اجتماعی شود، در بستر و ظرف مکانی و زمانی می‌توان بین این کنش‌ها تمایز ایجاد کرد. بدین ترتیب تفاوت داشتن در ساختار مکانی و خصوصیات رفتاری افراد در کنار عامل زمان، سبب شکل‌گیری الگوهای فضایی زمانی متفاوت جرائم در واحد مکان می‌شود؛ و نشانگر آن است که به دلیل ویژگی‌های کالبدی، اجتماعی و اقتصادی، بعضی از فضاهای شهری، میزان بزهکاری در آنها بالاست و برعکس بعضی از فضاهای شهری، مانع و بازدارنده ارتکاب جرائم هستند (کلانتری و همکاران، ۱۳۹۰). مجرمان در ارتکاب جرم اغلب، انتخاب‌های منطقی داشته و ساده‌ترین، کم‌خطرترین و مناسب‌ترین فرصت‌ها و شرایط مکانی و زمانی را برای ارتکاب جرم انتخاب می‌کنند. تمامی رفتارهای افراد در مقطع مکانی و زمانی خاصی اتفاق می‌افتند از جمله کج‌روی‌های اجتماعی که در بستر مکانی و زمانی منحصربه‌فرد صورت می‌پذیرد. نکته بااهمیت این است که پخش شدن جرم‌ها در نقاط جغرافیایی مختلف تحت تأثیر متغیرهای محل و زمان وقوع جرم، مرتکب جرم و قربانی جرم قرار دارد. در برخی از اماکن شهری به دلیل ساختار کالبدی خاص و مشخصات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ساکنان و استفاده‌کنندگان این اماکن، امکان و فرصت ارتکاب جرم بیشتر است و برعکس در برخی از اماکن شهری به دلیل وجود موانع و شرایط بازدارنده، میزان ارتکاب جرم کمتر است. هر جرم دارای ظرف مکانی و زمانی منحصربه‌فردی است که آن را از دیگر کنش‌ها جدا می‌سازد و سبب می‌گردد تا رفتار مجرمانه در واحد، مکان توزیع فضایی یکسانی نداشته باشد. برخی اماکن از جنبه ساختار کالبدی خاص، نوع فعالیت و مشخصه‌های اقتصادی و اجتماعی ساکنین آن امکان و فرصت بیشتری را برای

(اسنادی) و میدانی استفاده شده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات از کتاب‌ها، مجلات معتبر، ماهنامه‌ها، پایان‌نامه‌ها، طرح‌های پژوهشی و سایر اسناد و مدارک، همچنین ابزار پرسشنامه و برای تکمیل داده‌ها از آمارهای رسمی و برای تعیین ارزش هر یک از شاخص‌ها از روش پراولونگ، جهت تجزیه و تحلیل میزان اثرگذاری شاخص‌های امنیت از رویکرد CPTED در این شهر استفاده شده است.

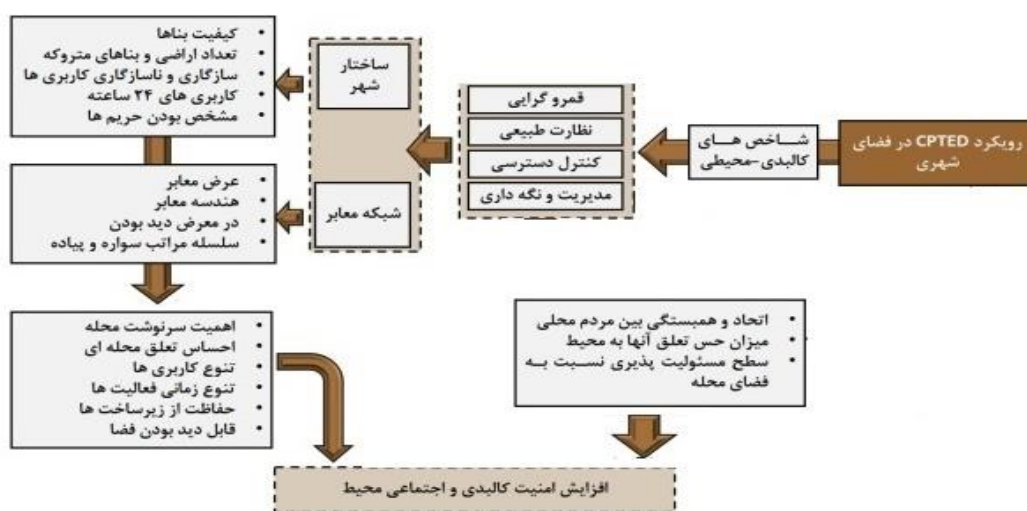
۴- محدوده مورد مطالعه

شهرستان بستان‌آباد با وسعت ۲۷۹۵ کیلومتر مربع (۶,۱ درصد مساحت استان) در ۴۵ کیلومتری تبریز واقع شده است و ارتفاع آن از سطح دریا ۱۶۷۹ تا ۱۷۴۰ متر می‌باشد. این شهرستان از سمت شمال با شهرستان هریس، از سمت شرق با شهرستان‌های سراب و میانه، از سمت غرب با شهرستان‌های تبریز و مراغه و از سمت جنوب با شهرستان هشترود هم‌مرز است. به‌طور کلی شهرستان بستان‌آباد در منطقه کوهستانی واقع شده است. شمال آن در امتداد کوه‌های مورد داغ و بزغوش به نام تک آلتی و گردنه معروف شبلی قرار گرفته است. مرتفع‌ترین نقطه شهرستان، کوه سه‌پند به ارتفاع ۳۷۷۲ متر می‌باشد. ارتفاع شهرستان بستان‌آباد

ارتکاب جرم فراهم می‌نماید و مجرمان انگیزه‌دار را که بر اساس انتخاب عاقلانه به دنبال کم‌خطرترین و مناسب‌ترین فرصت‌ها و شرایط مکانی برای ارتکاب جرم هستند، به‌سوی خود جذب می‌کند. توجه به مکان به‌عنوان عامل بی‌واسطه در وقوع جرم در مقایسه با عوامل فردی با ساختاری این امکان را فراهم می‌نماید تا راهکارهای عملی‌تری برای پیشگیری از ارتکاب جرم ارائه نماید. تحلیل فضایی جرم در شهرها به شناسایی مشخصه‌های رفتار مجرمانه، کشف کانون‌های جرم‌خیز و تغییر این شرایط و ایجاد اماکن مقاوم در برابر جرم و رفع نابهنجاری‌های شهری کمک می‌نماید؛ بنابراین بررسی‌های مکانی از اهمیت بالایی در مطالعه جرم بهره‌مند بوده و ضرورت می‌نماید که موضوع بیشتر بررسی شود (کلانتری و همکاران، ۱۳۹۰).

۳- روش پژوهش

این پژوهش با توجه به اهداف و مؤلفه‌های مورد بررسی یک تحقیق کاربردی است. جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق از ساکنین محلات شهرستان است. نمونه آماری بر اساس فرمول کوکران ۳۵۴ نفر محاسبه گردیده است. برای جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق از روش کتابخانه‌ای

شکل ۱- الگوی مفهومی پژوهش (نگارندگان)

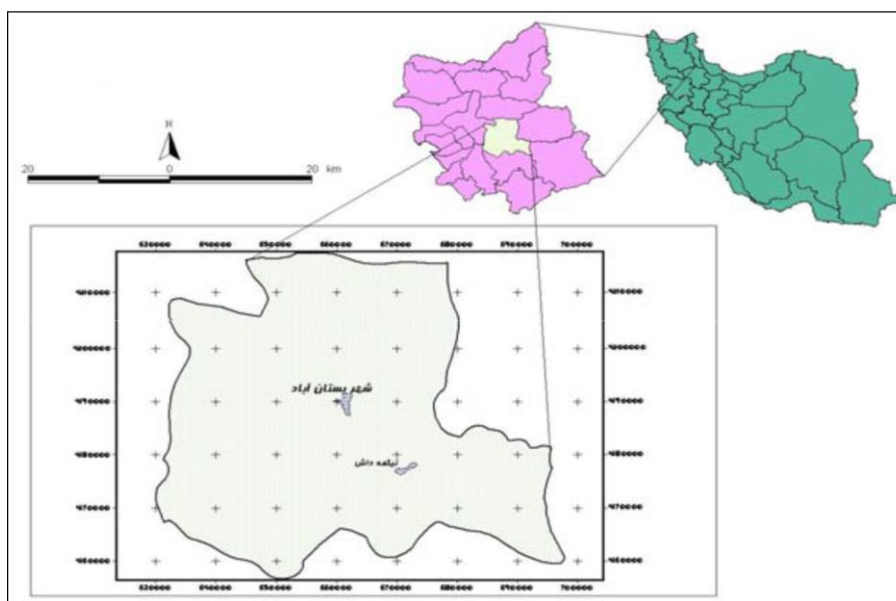
ارتقاء امنیت محله و تأثیر آن بر امنیت پایدار با رویکرد CPTED و روش پراونگ نمونه موردی: شهرک ولیعصر شهر بستان آباد

کوهستان سهند در زمستان، سرد و پربرف و دوره یخبندان آن طولانی است و در تابستان، معتدل و مطبوع است و هوای آن، شش ماه از سال، خشک و شش ماه دیگر، مرطوب است. بستان آباد در محل شهر باستانی و گمشده تاریخی «اوجان» بنا شده است و در متون تاریخی به اسامی «اوجن» و «اوجان» ذکر شده است. اوجان پایتخت ییلاقی در دوره ایلخانان مغول بوده که در طی زمان‌ها و ادوار مختلف از بین رفته است. این منطقه به دلیل قرارگیری در مسیر ارتباطی جاده ابریشم از آب‌وهوای مناسب دامنه سهند برخوردار و همواره دارای جمعیت بوده است. نام‌گذاری و وجه‌تسمیه این

از سطح دریا ۱۷۴۰ متر می‌باشد. ارتفاعات شهرستان شامل کوه سهند، کوه شبلی، کوه تک آلتی، بیوک داغ، قباغ داغ، دروانه داغ، بزداغ و کوه حیدربابا می‌باشد. بلندترین و معروف‌ترین قله شهرستان، کوه سهند با ۳۷۷۲ متر ارتفاع می‌باشد. منطقه کوهستانی بستان آباد از سمت شمال در امتداد کوه‌های بزغوش و از غرب در امتداد کوه‌های مورو داغ به ارتفاع ۲۹۶۰ متر در دنباله کوه‌های مورو داغ و بزغوش بنام تک آلتی و گردنه معروف شبلی قرار گرفته است. مرتفع‌ترین نقطه شهرستان کوه سهند به ارتفاع ۳۷۷۲ متر است. آب‌وهوای بستان آباد به سبب قرار داشتن در دامنه

شکل ۲- نقشه هوایی شهر بستان آباد (Google Earth)

شکل ۳- موقعیت شهرستان بستان آباد در کشور ایران

سطحی معمولاً برای اندازه‌گیری و سنجش رضایت مورد استفاده قرار می‌گیرد. این امتیازات بر اساس نظرات و دیدگاه‌های متخصصین و خبرگان به دست آمده است.

۶-۲- مفهومی‌های رویکرد *Cpted*

در رویکرد *Cpted* مفهومی‌های زیر را می‌توان برشمرد:

۱. قلمروگرایی: فضای بیرونی که سبب ایجاد نوعی حس مالکیت قوی شود.
۲. نظارت: شیوه‌های مهم نظارت برای دلسردی بزهکاران از انجام فعالیت‌های مجرمانه.
- *- نظارت طبیعی: حاصل از طریق فعالیت‌های معمول و روزمره مردم.
- *- نظارت سازمان‌دهی شده رسمی: از طریق لوازم و تجهیزاتی مانند دوربین‌های مدار بسته و نمایشگرها.

شهر به دلیل سرسبزی، خرمی و چمنزارهای آن است. از جمله آثار تاریخی شهرستان به موارد زیر می‌توان اشاره کرد: ۱- مقبره خسته قاسم ۲- مسجد جانبهان ۳- خانه پدری استاد شه‌ریار ۳- دحمام قره چمن ۴- پل قره چمن ۵- آبگرم معدنی.

۵- یافته‌ها

۵-۱- اولویت‌بندی امنیت شهر بستان آباد

در روش پرالونگ، با استفاده از میانگین شاخص‌های دسترسی، نظارت، قلمروگرایی و پشتیبانی، امکانات رفاهی و خدماتی که از ۵ سطح مختلف نمره‌دهی می‌شوند، به دست می‌آید (جدول ۱).

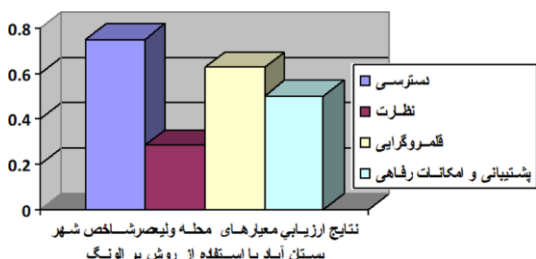
طیف لیکرت: مقیاس یا طیف لیکرت پنج سطحی شامل پنج گزینه برای پاسخ است. مقیاس لیکرت پنج

جدول ۱- میانگین‌گیری شاخص‌ها به روش پرالونگ

مشخصات	امتیاز	۰	۰/۲۵	۰/۵	۰/۷۵	۱
تعداد ورودی	-	۱	۲	۳	بیش از ۳	
مسیرهای دسترسی	-	خاکی	سنگ‌فرش	شنی	آسفالت	
دسترسی	متوسط فاصله از مرکز شهر	تا ۱۰۰۰ متر	تا ۲۰۰۰ متر	تا ۳۰۰۰ متر	تا ۴۰۰۰ متر	بیش از ۴۰۰۰ متر
دسترسی به اماکن	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
استفاده از محوطه‌سازی، حفظ، نرده	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
سطح تمهیدات حفاظتی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
نکته‌بان محله	ندارد	یک محله	دو محله	سه محله	بیش از سه محله	
استفاده از دوربین‌های محله	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
گشت‌های پلیس	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
وضعیت مکان	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
جذابیت	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
میزان محصور بودن	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
احساس رضایت	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
نورپردازی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
امنیت منطقه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
آسایش فیزیکی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
مبلمان شهری	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
روابط همسایگی بالا	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	

ارتقاء امنیت محله و تأثیر آن بر امنیت پایدار با رویکرد CPTED و روش پرالونگ نمونه موردی: شهرک ولیعصر شهر بستان آباد

پشتیبانی و امکانات رفاهی با امتیاز ۰/۵ می‌باشد که کمترین امتیاز به معیار نظارت با شاخص‌های سطح تمهیدات حفاظتی، نگهدارنده، استفاده از دوربین‌ها در محلات و همچنین گشت‌های پلیس می‌باشد که می‌تواند منشأ شکل‌گیری آسیب‌های اجتماعی و ناهنجاری در محله شهرک ولیعصر باشد.

شکل ۴- نتایج ارزیابی محله ولیعصر شاخص شهر بستان آباد با استفاده از روش پرالونگ

۷- نتیجه‌گیری

یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های به وجود آمده در فرآیند شهرنشینی سریع بحث امنیت شهری است که در سراسر جهان به یک نگرانی تبدیل شده است. به‌ویژه با افزایش درگیری‌های قومی، مذهبی، نژادی و مهاجرت و همچنین تروریسم توسعه بحث امنیت را در مقیاس شهری مهم کرده است. تأمین امنیت به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین نیازهای انسان همیشه در همه جوامع مورد توجه بوده است. احساس امنیت، نقش اساسی در رضایتمندی شهروندان و مطلوبیت زندگی در قالب توسعه پایدار انسانی دارد. بدون ایجاد امنیت نمی‌توان انتظار کارایی ساختار شهری به‌مثابه سیستمی از عناصر برای سکنی‌گزینی شهروندی و زندگی همراه با رفاه و کرامت انسانی را داشت.

در واقع یکی از معضلات شهرهای بزرگ به‌ویژه در کشورهای درحال توسعه میزان بالای جرم و بی‌نظمی‌ها و کاهش امنیت اجتماعی ناشی از آن است چراکه با گسترش

۳. دشواری دسترسی به اهداف مجرمانه: استانداردهای امنیتی ساختمان‌ها برای دور نگه‌داشتن مزاحمان از درها، پنجره‌ها و قفل‌ها بهبود یابد (نصب زنگ خطر برای بخش‌های مختلف ساختمان).

۴. کنترل دسترسی‌ها و ورودی‌ها: برای جلوگیری از ورود بزهکاران و مزاحمان باید از موانع فیزیکی یا روانی استفاده شود.

۵. پشتیبانی از برنامه‌های فعالیتی: ایجاد مراکز یا تسهیلات مکانی مانند مراکز مراقبت روزانه و یا ساخت زمین‌های ورزش و بازی سازمان‌دهی شده است.

۶. تعمیر و نگهداری: با تعمیر و نگهداری مناسب از مبلمان شهری و تابلوها و نشانه‌های شهری و چراغ‌های روشنایی و محوطه‌سازی، می‌توان علاوه بر بهینه‌سازی هزینه‌های شهری، بالا رفتن ظرفیت مناطق در جرم‌خیزی را کاهش داد (Pakzad, 2014: 60).

۶- بحث

جهت تجزیه و تحلیل داده از روش پرالونگ استفاده شده است. نتایج حاصل از ارزیابی صورت گرفته از ارزش و شاخص‌های دسترسی، نظارت، قلمروگرایی و پشتیبانی و امکانات با رویکرد CPTED نشان می‌دهد که شاخص دسترسی با ارزش و معیار نظارت برای شهرک ولیعصر با ارزش ۰/۲۸ و همچنین معیار قلمروگرایی برای این شهرک ۰/۶۲۵ و همچنین معیار

جدول ۲- نتایج ارزیابی معیارهای محله ولیعصر شهر بستان آباد با استفاده از روش پرالونگ

نتایج ارزیابی معیارهای محله ولیعصر شهر بستان آباد با استفاده از روش پرالونگ	
دسترسی	۰/۷۵
نظارت	۰/۲۸
قلمروگرایی	۰/۶۲۵
پشتیبانی و امکانات رفاهی	۰/۵

۹- راهکارها

۱. افزایش نظارت نیروهای انتظامی و امنیتی با فعال سازی نیروهای مردمی به منظور ارتقاء و بهبود شرایط امنیتی محله.
۲. افزایش دوربین‌های مداربسته در مکان‌های حساس.
۳. بهبود وضعیت پیاده‌روها و سنگ‌فرش و ایجاد موانع فیزیکی جهت عدم ورود موتورسیکلت‌سوارها به محوطه پیاده‌روها.
۴. ایجاد سرعت‌گیر در نقاط مختلف برای کاهش سرعت خودروها و موتورسیکلت‌ها که عامل ترس و استرس در میان شهروندان هست.
۵. تقویت و ساماندهی وضعیت سیما و منظر محله و کاهش آلودگی بصری با هدف ارتقای سطح حضورپذیری شهروندان.

کالبدی جمعیتی و گسترش حوزه عملکردی شهرها میزان جرم و جنایت نیز به میزان قابل توجهی افزایش یافته است. یافته‌های مطالعات متعدد در این زمینه نشان دهند؛ منشأ این اختلافات را باید در ساختارهای اجتماعی و اقتصادی یافته‌ای ناکارآمد و نابسامانی‌های حاصل از آنها جستجو کرد.

با توجه به پژوهش صورت گرفته می‌توان به این پرسش مؤلفه‌ها و عوامل مؤثر امنیت شهری پایدار در محلات شهر بستان آباد مخصوصاً شهرک ولیعصر چیست؟ پاسخ داد که اصلی‌ترین مقوله در این شهرک نظارت می‌باشد که با نصب دوربین‌های نظارتی و همچنین بالا بردن سطح تمهیدات حفاظتی و همچنین گسترش گشت‌های پلیس در این محله می‌توان به یک امنیت نسبی و پایدار دست یافت.

ارتقاء امنیت محله و تأثیر آن بر امنیت پایدار با رویکرد CPTED و روش پراونگ نمونه موردی: شهرک ولیعصر شهر بستان آباد

۱۰- مراجع

- آذر، علی و محمدی بیرنگ، مهدیه. (۱۳۹۸). تحلیل احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی با تأکید بر پارک‌های شهری مطالعه موردی تبریز. *پژوهش‌های بوم‌شناسی شهری*، ۱۰(۲۰)، ۲۷-۴۰.
- اسکندری ثانی، محمد و سفالگر، سحر. (۱۴۰۱). شناسایی مؤلفه‌های کار در بهبود احساس امنیت در فضاهای شهری نمونه موردی خیابان معلم و پاسداران شهر بیرجند. *مطالعات فرهنگی - اجتماعی خراسان*، ۱۶(۴)، ۷-۴۰.
- بحرینی، حسین (۱۳۷۷). *فرآیند طراحی شهری*. تهران: موسسه انتشارات دانشگاه تهران.
- پارسی، حمیدرضا (۱۳۷۹). *فضای شهری، حیات مدنی و نیروی اجتماعی فرهنگی، نمونه موردی: خیابان کارگر، رساله دکترا، دانشگاه تهران، دانشکده هنرهای زیبا*.
- پورجعفر، محمدرضا؛ محمودی‌نژاد، هادی؛ رفیعیان، مجتبی و نصاری، مجتبی. (۱۳۸۷). ارتقاء امنیت محیطی کاهش جرائم شهری با تأکید بر رویکرد C.P.T.E.D. *مهندسی صنایع و مدیریت تولید (علوم مهندسی)*، ۱۹(۶)، ۷۳-۸۲.
- دورکیم، امیل (۱۳۷۷). *قواعد روش‌شناسی*. ترجمه محمدعلی کاردان، تهران: موسسه انتشارات دانشگاه تهران.
- ربانی، رسول (۱۳۸۵). *جامعه‌شناسی شهری*. تهران: سمت و دانشگاه اصفهان.
- رزمی، حمیدرضا و انصاری، ناصر (۱۳۹۷). *بررسی نقش امنیت در محیط‌های مسکونی بر پایه رویکرد پیشگیری از جرم مبتنی بر طراحی محیطی (C.P.T.E.D)*، کنگره بین‌المللی علوم و دانش سیدنی، استرالیا، مرداد ماه ۱۳۹۷.
- رضویان، محمدتقی و آقایی، پرویز. (۱۳۹۳). بررسی و ارزیابی احساس امنیت اجتماعی در محله نمونه موردی مطالعه تطبیقی محلات جماران و فاطمی. *جغرافیایی چشم‌انداز زاگرس*، ۶(۶)، ۴۳-۵۷.
- رهنمایی، محمدتقی؛ محمدپور، صابر و اسکندری، حافظ. (۱۳۸۹). تحلیل نقش مهاجرت در زمینه‌سازی برای پیدایش آسیب‌های اجتماعی شهرنشین شتابان در ایران. *جغرافیای انسانی*، ۳(۱)، ۱۷۵-۱۵۷.
- سالاری‌پور، علی‌اکبر؛ بابایی، محمد و رفیع زاده ملک‌شاه، المیرا. (۱۳۹۶). ارزیابی تأثیر معیارهای محیطی بر امنیت محلات شهری، مطالعه موردی محله زرچوب شهر رشت. *پژوهش و برنامه‌ریزی شهری*، ۸(۲۸)، ۸۳-۹۸.
- سجودی، مریم؛ حاتمی‌نژاد، حسین و قربانی، رامین. (۱۴۰۰). بررسی میزان امنیت محیطی با تأکید بر رویکرد مطالعه موردی محله فرهنگ رشت. *مطالعات جغرافیایی نواحی ساحلی*، ۲(۲)، ۳۱-۶۰.
- صادقی، لقمان؛ بنی‌عامریان، جواد و ذوقی، ایوب. (۱۳۹۰). نقش شهرسازی در ارتقاء امنیت شهری. *دانش انتظامی کردستان*، ۲(۲)، ۸۳-۱۰۲.
- صالحی، اسماعیل (۱۳۸۷). *ویژگی‌های محیطی فضاهای شهری/امن*. تهران: مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
- عمید، حسن (۱۳۷۵). *فرهنگ عمید*. تهران: امیرکبیر.

- فتوکیان، سیده معصومه و واعظی، محمدرضا. (۱۴۰۰). تحلیل فضاهای گردشگری شهرستان رامسر از منظر امنیت با استفاده از تکنیک چیدمان فضا (مطالعه موردی: باغ ۳۳ هکتاری شهرستان رامسر). گردشگری فرهنگ، ۲(۷)، ۱۳-۲۴.
- قشلاق پور، سهیل و باباخانی، ملیحه. (۱۴۰۰). تحلیل عوامل پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی در مسکن مهر شهرستان نظرآباد. آرمان شهر، ۱۴(۳۶)، ۱۶۱-۱۷۵.
- کلانتری، محسن؛ حیدریان، مسعود و محمودی، عاطفه. (۱۳۹۰). ایمن سازی فضای کالبدی شهرها در برابر بزهکاری با استفاده از راهبردهای پیشگیری جرم با طراحی محیطی. دانش انتظامی، ۱۲(۳)، ۵۱-۷۴.
- نایب پور، محمد؛ ویسیان، محمد؛ اصغری، آزاد و محمدی حمیدی، سمیه. (۱۳۹۳). نقش پلیس در احساس امنیت اجتماعی پایدار (مطالعه موردی: شهر دهگلان). جغرافیای انتظامی، ۲(۷)، ۷۷-۹۶.
- نصیری، حسین (۱۳۸۴). امنیت ملی پایدار. اطلاعات سیاسی-اقتصادی، (۲۱۵ و ۲۱۶)، ۸۲-۸۹.
- نیازی، محسن؛ سهراب زاده، مهران و فرشادفر، یاسمن. (۱۳۹۰). تبیین عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر احساس امنیت زنان - مطالعه موردی: زنان ساکن در مناطق ۱ و ۲ تهران و مناطق ۱۹ و ۲۰ جنوب تهران. مطالعات امنیت اجتماعی، (۲۷)، ۴۵-۷۲.
- یاران، علی؛ ارجمندی، هانی و مسگریان، مریم (۱۳۹۸). تأثیر مؤلفه‌های کالبدی و احساس امنیت زنان در فضاهای باز گردشگری (نمونه موردی: خیابان سی تیر تهران). منظر، ۱۱(۴۷)، ۲۴-۳۷.
- Alikhah, F., & Najibi, R.M. (2015). Women and fear of crime in urban spaces. *Journal of Social Welfare*, 9.
- Azevedo, V., Sani, A., Nunes, L., & Paulo, D. (2021). Do you feel safe in the Urban Space? *From perceptions to Associated Variables, Anuario de Psicologia juridical*, 31, 75-84.
- Bevilacqua, C., Trillo, C., Pizzimenti, P., & Maione, C. (2015). *Urban form and Urban Security: Insights from a Southern Italian Neighbourhood*. Conference: Proceedings Ghent Belgium.
- Chu, Q., Bao, G., & Sun, J. (2022). *Progress and Prospects of Destination Image Research in the Last Decade*. *Sustainability*, 14: 10716.
- Cozens, P., & D.Hiller, G. (2001). Prescott, Crime and the design residential Property-Exploring the Theoretical Background. *Journal of Property Management*, 19(2), 136-164.
- Fleisher, D., & Heinemann, F. (1996). *Crime Prevention through Environmental Design and Community Policing*. Washington, DC: US Department of Justice: 34_41
- Gronland, B. (2006). *Towards the Humans City for the 21st Century*. Stockholm.
- Kasan, M. (2006). *Principles of Criminology*, Mir Ruhollah Sadiq Translator. Tehran, dadgostar Publication, First Edition.
- Kourtit, K., Pele, M.M.M., Nijkamp, P., & Pele, D.T. (2021). *Safe cities in the new urban world: A comparative cluster dynamics analysis through machine learning*. *Sustainable Cities and Society*: 66.
- Modiri, A. (2006). Crime, violence and a sense of security in public spaces. *social welfare Quarterly*,

6(22).

Napier, M., du Plessis, C., Liebermann, S., Kruger, T., Shaw, M., Louw, A., & Oppler, S. (2000). *Environmental Design for Safer Communities in South Africa*.

Pakzad, N. (2014). Urban Safe Space Planning with CPTED Approach (Case Study of Abak Goladdareh District in the District of a Tehran Municipality). *Haft-Shahr Journal*, 47- 48, 58-69.

Razaniak, P., & Winiarczyk-Razaniak, A. (2014). Influence of the Social Security level on Population Migration in Poland. *Social and Behavioral science*, 12, 2-12.

Wilson, J.Q., & Knelling, G.L. (1989). *Making Neighborhoods Safe*. the Atlantic Monthly, Washington (DC).